

A SZOCIÁLISPROBLÉMA-MEGOLDÓ GONDOLKODÁS MODELLJEI ÉS MÉRÉSI-FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI

Kasik László, Zsolnai Anikó

SZTE Neveléstudományi Intézet, SZTE Szociális Kompetencia Kutatócsoport

Kulcsszavak: szociálisprobléma-megoldó gondolkodás; szociálisprobléma-megoldó gondolkodás mérése és fejlesztése

C1

A nemzetközi szociáliskompetencia-kutatások eredményei alapján társas viselkedésünk hatékonysága nagymértékben függ szociálisprobléma-megoldó gondolkodásunk jellemzőitől. A több mint 50 éve folyó kutatások eredményei alapján számos fejlesztő programot dolgoztak ki óvodások, általános és középiskolai diákok számára. Ezzel ellentétben Magyarországon csak az elmúlt néhány évben kezdődtek meg a szociális kompetencia ezen alrendszerének fejlettségével, fejlődésével és intézményes keretek között történő fejlesztésével foglalkozó kutatások.

A szimpózium első előadásának célja a további – többségi és tanulásban akadályozott gyermekek empirikus vizsgálatának eredményeit összefoglaló – előadások elméleti alapozása. Bemutatja a szociálisprobléma-megoldó gondolkodás kutatásának főbb állomásait, a nemzetközileg leginkább elfogadott elméleti modelleket; a napjainkban folyó vizsgálatokat alapvetően meghatározó korábbi pszichológiai, pedagógiai felmérések főbb eredményeit; végül a szociális probléma és a szociálisprobléma-megoldó gondolkodás mérési és a gondolkodás fejlesztési lehetőségeit.

Az előadás első részében a szociális probléma és a szociálisprobléma-megoldó gondolkodás elméleti modelljeit, részletesen *D’Zurilla* és *Goldfried* (1971), *Maydeu-Olivares* és *D’Zurilla* (1996), valamint *Chang*, *D’Zurilla* és *Sanna* (2004) modelljét ismertetjük. Ezt követően a nemzetközi és a hazai vizsgálatok legfontosabb eredményeit foglaljuk össze: a problémamegoldás életkori, nem szerinti és kulturális sajátosságai mellett e gondolkodás és az eltérő kognitív és szociális fejlődés összefüggéseit (pl. *McMurrin* és *McGuire*, 2005), illetve a gondolkodás változását befolyásoló tényezők körét (pl. *Masten* és *Coatsworth*, 1998). Az előadás utolsó részében a szociálisprobléma-megoldó gondolkodás mérésének és óvodai, iskolai fejlesztésének koncepcióit, módszereit mutatjuk be *Chang* (2006) és *Anderson* (2002) munkái alapján.

A szimpózium további előadásaiban ismertetett kutatások során alkalmazott mérőeszközt a bemutatott modellek és a korábbi felmérésekben feltárt életkori és fejlődésbeli jellemzők alapján dolgoztuk ki.